

ROZPORZĄDZENIE PREZESA RADY MINISTRÓW

z dnia 30 marca 1945 r.

o obowiązku świadczeń rzeczowych na rok gospodarczy 1945/46

Na podstawie artykułów 1, 3, 46, 49, 65, 66 ustawy z dnia 30 marca 1939 r. o powszechnym obowiązku świadczeń rzeczowych (Dz. U. R. P. Nr 30, poz. 200) oraz §§ 111, 118, 161, 164 rozporządzenia Ministrów: Spraw Wojskowych, Spraw Wewnętrznych, Spraw Zagranicznych, Skarbu, Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, Rolnictwa i Reform Rolnych, Przemysłu i Handlu, Komunikacji, Opieki Społecznej oraz Poczt i Telegrafów z dnia 26 sierpnia 1939 r. w sprawie wykonania ustawy o powszechnym obowiązku świadczeń rzeczowych (Dz. U. R. P. Nr 81, poz. 529) zarządza się, co następuje:

§ 1. W celu — uzgodnienia norm obowiązujących w dziedzinie dostaw rzeczowych z ogólną polityką gospodarczą Państwa,

— stworzenia warunków najpełniejszego wykorzystania użytków rolnych,

— materialnego zainteresowania właścicieli gospodarstw rolnych w wynikach gospodarowania —

wprowadza się na rok gospodarczy 1945/46 niniejsze podstawy ustalenia wysokości świadczeń rzeczowych, obowiązujących gospodarstwa rolne.

§ 2. Wysokość świadczeń odnośnie produktów roślinnych (zboża, gryka, proso, ziemniaki, strączkowe, łubin gorzki, oleiste, włókniste, koniczyna i lucerna, seradela, słoma zbóż i siano roślin pastewnych) uzależnia się od całkowitej powierzchni (ilości hektarów) gruntów ornych w gospodarstwie.

§ 3. Jednostkowe normy świadczeń (normy świadczeń z 1 ha) różniczkuje się w zależności od położenia danego gospodarstwa w jednym z okręgów rolno-ekonomicznych, na jakie Państwo zostanie podzielone na podstawie zespołu elementów o charakterze przyrodniczym i gospodarczym.

§ 4. Jednostkowe normy świadczeń (normy świadczeń z 1 ha) w ramach danego okręgu rolno-ekonomicznego różniczkuje się w zależności od:

- a) wielkości gospodarstw,
- b) zdolności produkcyjnej gleby.

§ 5. Wszystkie gospodarstwa rolne, zobowiązane do świadczeń rzeczowych, zostają zaszeregowane do jednej z pięciu kategorii, zależnie od powierzchni gruntów ornych:

I kat. do 2 ha; II kat. 2—5 ha; III kat. 5—10 ha; IV kat. 10—20 ha; V kat. 20 ha i więcej.

Dla gospodarstw różnej kategorii w tej samej grupie zdolności produkcyjnej gleby obowiązujące będą następujące progresywne stawki świadczeń rzeczowych z 1 ha ziemi ornej.

Kategorie	Wielkość gospodar. w ha (grunty orne)	PROGRESJA	
		Odnośnie zbóż, prosa, gryki	Odnośnie kartofli
I	0—2	0,5	0,5
II	2—5	1,0	1
III	5—10	1,3	1,0
IV	10—20	1,8	1,5
V	20	2	1,6

§ 6. Ustala się podział gruntów na „grupy zdolności produkcyjnej gleby”, oparty na względnej wartości produkcyjnej w stosunku do innych gruntów w danej jednostce administracyjnej (począwszy od województwa w dół), nakładającej obowiązek świadczeń rzeczowych.

Grunty orne dzielą się:

- I grupa — grunty najlepsze
- II „ — „ średnie
- III „ — „ słabe.

Przy zaszerogowaniu do grup zdolności produkcyjnej gleby zasadniczo kierować się należy obowiązującą przed r. 1939 na danym terenie klasyfikacją gruntów do podatku gruntowego, jak podano w odnośnej tablicy przepisów wykonawczych.

§ 7. Przy występowaniu na terenie jednej gromady gruntów ornych, należących do różnych

grup zdolności produkcyjnej gleby, całą gromadę zalicza się do jednej z grup wg następującego klucza:

1. Do grupy I — o ile powierzchnia gruntów grupy I-ej (najlepszych) wynosi w gromadzie co najmniej 60%;
2. Do grupy II — o ile:
 - a) powierzchnia gruntów grupy I-ej (najlepszych) wynosi w gromadzie co najmniej 30% lub
 - b) o ile powierzchnia gruntów grupy II-ej (średnich) wynosi w gromadzie co najmniej 60% lub
 - c) powierzchnia gruntów grupy II-ej i I-ej łącznie (średnich i najlepszych) przewyższa pow. gruntów III-ej i II-ej grupy łącznie (słabych i średnich),
3. Do grupy III — w pozostałych wypadkach całą gromadę zalicza się do grupy III-ej.

§ 8. Stosunek stawek świadczeń rzeczowych z 1 ha ziemi ornej dla różnych grup zdolności produkcyjnej gleby ustala się następująco:

Plody podlegające obowiązkowi świadczeń rzeczowych	Na jednostkę powierzchni ziemi ornej należy wyznaczyć tylekroć razy więcej niż w III grupie zdolności produkcyjnej gleby		
	III grupa zdolności produk. gleby	II grupa zdolności produk. gleby	I grupa zdolności produk. gleby
Zboża	1	1,4	1,8
Gryka, proso	1	1,2	1,5
Ziemniaki	1	1,2	1,4
Strączkowe	1	1,4	1,7
Łubin gorzki	1	1,2	1,7
Oleiste	1	1,5	2
Włókniste	1	1,1	1,6
Koniczyna, lucerna	1	1,4	1,8
Seradela	1	1,3	1,5
Słoma zbóż	1	1,3	1,6
Siano 1ośl. past.	1	1,8	2,2

§ 9. Gospodarstwa, powstałe na skutek reformy rolnej, mogą być zwolnione częściowo z obowiązku świadczeń rzeczowych przez gminne rady narodowe w granicach do 50% obciążenia, wynikającego z przepisów niniejszego rozporządzenia.

Gospodarstwa, w których powierzchnia gruntów ornych, otrzymanych dzięki reformie rolnej, przekracza 50% całej powierzchni grun-

tów ornych w gospodarstwie, mogą być zwolnione częściowo z obowiązku świadczeń rzeczowych przez gminne rady narodowe w granicach do 30% obciążenia, wynikającego z przepisów niniejszego rozporządzenia.

Gospodarstwa, w których powierzchnia gruntów ornych, otrzymanych dzięki reformie rolnej, przekracza 25% ogólnej powierzchni gruntów ornych w gospodarstwie, mogą być zwolnione częściowo z obowiązku świadczeń rzeczowych przez gminne rady narodowe w granicach do 15% obciążenia, wynikającego z przepisów niniejszego rozporządzenia.

Wszystkie decyzje gminnych rad narodowych, dotyczące częściowego zwolnienia od obowiązku świadczeń rzeczowych, winny być zatwierdzone przez właściwego starostę.

§ 10. Gospodarstwa, które poniosły specjalnie dotkliwe straty na skutek działań wojennych i działalności okupanta, mogą być częściowo zwolnione od obowiązku świadczeń rzeczowych przez gromadzką komisję dostaw, tak jednak, by ogólna suma ulg, przypadająca na gromadę, nie przekroczyła cyfry określonej przez odnośnego starostę.

Jeśli zniszczenia przybrały takie rozmiary, że zachodzi konieczność obniżenia ogólnej sumy świadczeń rzeczowych przypadających na gminę, to powiatowa rada narodowa może powziąć decyzję o zwolnieniu częściowym tak jednak, by ogólna suma ulg, przypadających na powiat, nie przekroczyła cyfry określonej przez właściwego wojewodę.

Obniżenie dostaw na skutek zniszczeń wojennych w skali powiatu leży jedynie w kompetencji władz centralnych.

§ 11. Rozporządzenia wykonawcze ustalą:

- 1) podział na okręgi rolno-ekonomiczne;

- 2) normy jednostkowe dla poszczególnych okręgów rolno-ekonomicznych;

- 3) tryb postępowania, obowiązujący przy zaszerogowaniu gromad do grup zdolności produkcyjnej;

- 4) tryb postępowania, obowiązujący przy częściowym zwalnianiu gospodarstw, gromad i gmin od obowiązku świadczeń rzeczowych;

- 5) terminy wykonania obowiązku świadczeń rzeczowych;

- 6) ceny płacone producentom przez organizacje skupu;

- 7) warunki zamiany i równoważniki zamienne płodów rolnych.

§ 12. Po wypełnieniu obowiązku dostaw rzeczowych, wyznaczonych na podstawie niniejszego rozporządzenia, gospodarstwa rolne nie mogą być obciążane dodatkowo świadczeniami rzeczowymi w jakiegokolwiek formie przez władze administracji ogólnej, wojskowe lub samorządowe, korzystają one natomiast z

- a) prawa swobodnego obracania nadwyżkami na wolnym rynku,
- b) premii w towarach przemysłowych, określonych specjalnym zarządzeniem.

§ 13. Naruszenie przepisów niniejszego rozporządzenia lub zarządzeń wydanych na jego podstawie będzie karane z mocy art. 10 dekretu o ochronie Państwa z dnia 30 października 1944 r. (Dz. U. R. P. Nr 10, poz. 50).

§ 14. Wykonanie niniejszego rozporządzenia porucza się Ministrowi Apropowizacji i Handlu.

§ 15. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Prezes Rady Ministrów:

Edward Osóbka-Morawski